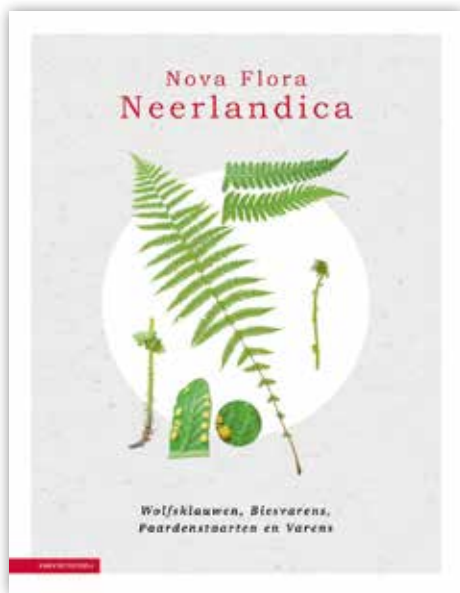

Een nieuwe flora zonder al te veel Latijn

Nova Flora Neerlandica – Wolfsklauwen, biesvarens, paardenstaarten en varens. Rense Have-
man, Roel Lemmens, Iris Ronde, Erik Simons,
Joop Schaminee. KNNV Uitgeverij. Circa 300
pagina's. € 44,95 (hardcover).

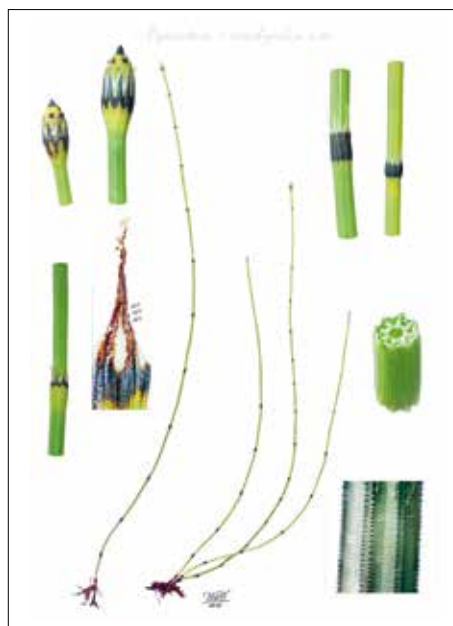
In juni verschijnt het eerste deel van de ambitieuze serie *Nova Flora Neerlandica*, met daarin behandeld twee klassen van sporenvormende vaatplanten: Lycopodiopsida en Polypodiopsida. Daaronder vallen wolfsklauwen, biesvarens, varens en paardenstaarten. De naam van de nieuwe serie heeft zijn wortels in de *Flora Neerlandica*, een wetenschappelijke serie die in delen in de periode 1948-1982 is uitgegeven, maar nooit is afgerond. Deze nieuwe poging heeft een vergelijkbare ambitie: het uitgebreid beschrijven van de morfologische kenmerken van – uiteindelijk – alle soorten van Nederland. Naast morfologie worden (indien relevant en bekend) de standplaats, verspreiding, biologie, variatie, bijzonderheden, vergelijking met andere soorten en nomenclatuur behandeld, begeleid door sleutels om de soorten te determineren. Niet alleen de stand van de kennis wordt gepresenteerd, maar ook onzekerheden of onduidelijkheden worden benoemd. Buiten soortbeschrijvingen zijn ook de hogere taxonomische eenheden familie en genus uitgebreid beschreven. Dat maakt een wetenschappelijke flora weliswaar compleet, maar het komt ietwat gekunsteld over als het betrekking heeft op families met één genus, of genera met één soort. In de behandelde groepen sporenplanten komt dat geregeld voor. En

soms zitten handige soortkenmerken verstopt in de familiebeschrijving en worden zij niet bij de soortbeschrijving aangehaald, zoals de twee vaatbundels in de bladsteel van wijfjesvaren. Aan de andere kant plaatst de beschrijving van deze hogere taxa de soort wel in een globaal of evolutionair perspectief.

Kleine lettertjes

Nova Flora Neerlandica volgt behoorlijk de taxonomie van de *Heukels' flora*. Ook de beschrijving met kleine letters van minder duidelijk taxonomisch afgegrensde soorten of soorten waarvan nog niet duidelijk is of ze zich definitief in Nederland hebben gevestigd (kleinelettersoorten), wordt gehanteerd. Net als in de *Heukels'* worden niet alle kleinelettersoorten in determinatiesleutels meegenomen. De auteurs hebben hier en daar een andere opvatting: zo hebben ze bijvoorbeeld de hybride *Equisetum x moorei* tot vetgedrukt taxon verheven en een hybride *E. x meridionale* als kleinelettersoort toegevoegd. Met name binnen het genus niervaren zijn meer kleinelettersoorten opgenomen (zoals *Dryopteris cycadina*, *D. erythrosora* en *D. wallichiana*) dan in de *Heukels' flora*.

De terminologie van de beschrijvingen is wetenschappelijk, maar met – heel prettig – overwegend Nederlandstalige woorden ('geveerd' en niet 'pinnaat', of 'omgekeerd eirond' en niet 'obovaat'), tenzij het bijna niet anders kan. Voor minder ingelezen gebruikers is een uitgebreide verklarende woordenlijst

Foto's: Wim de Winter

beschikbaar. Een opvallend verschil met diverse andere Nederlandstalige flora's, inclusief de *Flora Neerlandica* en de *Heukels' flora* is het standaard gebruik van het woord 'bladeren' in plaats van 'bladen'; een opmerkelijke keuze. De vermaarde botanicus en florasa-mensteller Ruud van der Meijden zei altijd: "Bladeren ruisen in de wind of dwarrelen op de grond."

De magnifieke foto's van Wim de Winter komen over als 'levende' herbariumvellen, omdat veel van de planten in het platte vlak zijn afgebeeld. Ze vormen zo een geweldige toevoeging aan een wetenschappelijke flora, omdat ze het mogelijk maken om de gedetailleerde woordelijke beschrijvingen meteen te begrijpen in beeld. Overigens zijn niet alle soorten van foto's voorzien; die ontbreken bijvoorbeeld bij de gevleugelde lintvaren, evenals bij kleinelettersoorten.

Hoewel veel van de planten zijn gefotografeerd op basis van buitenlands materiaal dat in het Nationaal Herbarium zal worden opgeslagen, wordt de herkomst van het gefotografeerde materiaal niet verantwoord in de bijschriften.

Voor wie?

Voor amateurs maakt de combinatie van uitgebreide beschrijvingen en foto's het leren kennen van deze groep sporenplanten een stuk gemakkelijker. Het determineren volgens de niet geïllustreerde familiesleutel vormt echter wel meteen een drempel, omdat het gebruik ervan een grondige kennis van de morfologie vraagt. Zo is bijvoorbeeld het herkennen van sori en indusia vereist.

Voor ecologen en natuurbeheerders zijn de beschrijvingen van verspreidingspatroon, standplaatsgegevens en biologie een serieuze aanvulling ten opzichte van veldflora's. Ook is de info uitgebreider dan in de *Nederlandse Oecologische Flora*. Bovendien worden literatuurbronnen vermeld, waardoor verdiepend onderzoek eenvoudiger is.

Dit eerste deel van de NFN is een waardevolle aanvulling op de bestaande publicaties met beschrijvingen van Nederlandse sporenplanten. Dit eerste deel van de serie heeft ongetwijfeld fors geld en tijd gevegd; het afmaken van de hele serie, zowel qua tekst als qua beeldmateriaal, lijkt een enorme opgave. En er lijkt nog een taak te liggen: deze tijd vraagt om mogelijkheden om de kennis te blijven actualiseren, bijvoorbeeld door deze ook online te ontsluiten.

Baudewijn Odé

Een scherp oog!

Een scherp oog voor goed ecologisch advies,
betrouwbaar onderzoek en vakkundige analyse.
Al ruim 30 jaar lang.

Altenburg & Wymenga

ECOLOGISCH ONDERZOEK

Súderwei 2 | 9269 TZ Feanwâlden | Telefoon: (0511) 474764
www.altwym.nl | iso 9001 / lid NGB

Zoekt u een foto?

Van die ene specifieke soort?

wildphoto.nl

Duizenden soorten op voorraad...

Rode Lijstsoorten * Aandachtssoorten * Indicatorsoorten * Beschermde soorten

Van der Goes en Groot

ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Monitoring en
Inventarisatie

Advies en Begeleiding

Wet- en Regelgeving

Landelijk werkend

met kantoren in
Kwintsheul en Alkmaar

Tel. 0174-648562

info@vandergoesengroot.nl

www.vandergoesengroot.nl

Ecologische onderzoeken

Monitoring flora & fauna

Biodiversiteitsplan

Natuurinclusief ontwerp

Kwaliteitsimpuls natuur en landschap

SNL monitoring

Eco/nsultancy

Samen maken we de Nederland mooier